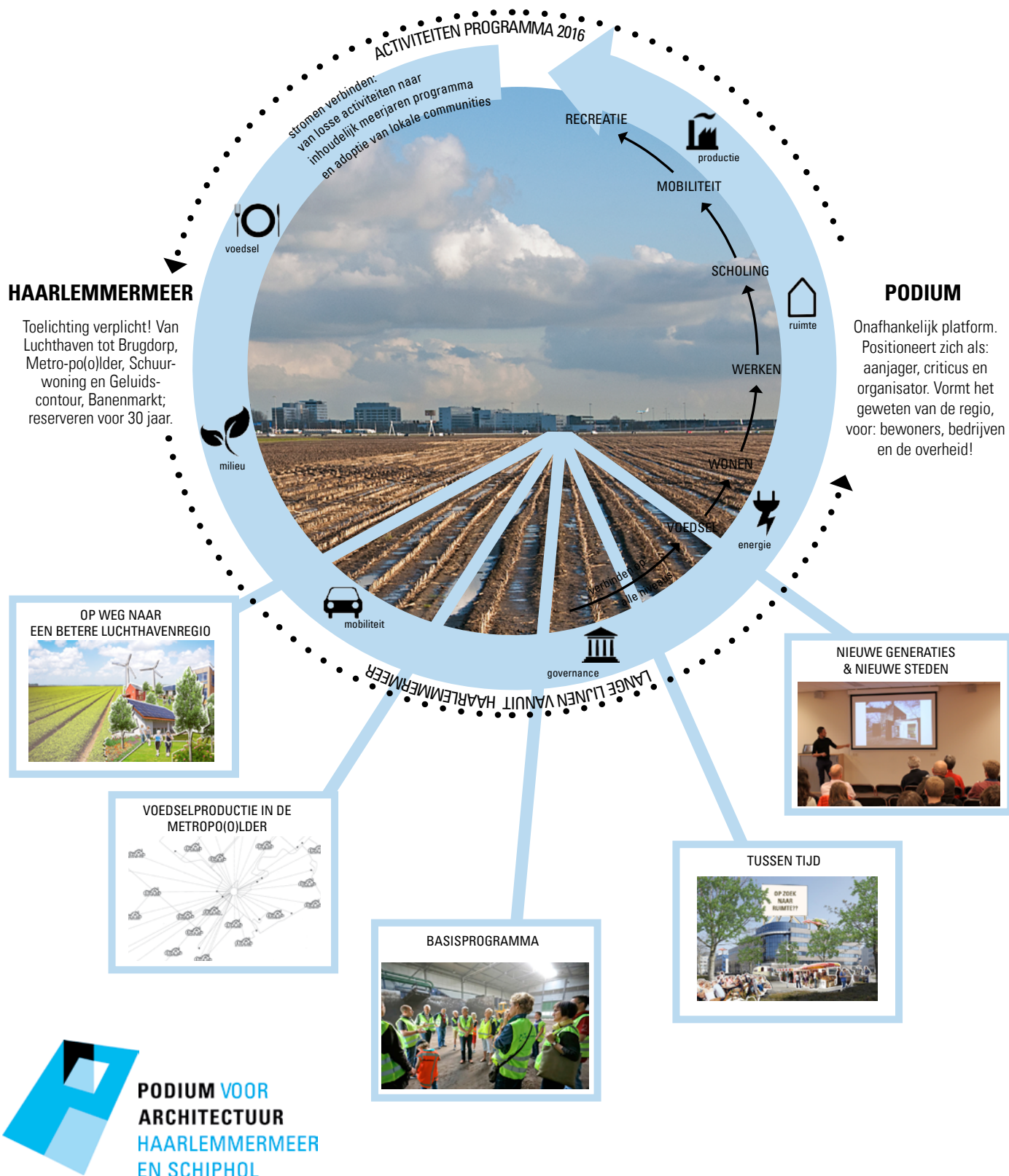

JAARVERSLAG 2016

DE LANGE LIJNEN IN DE METROPO(O)LDER

RUIMTELIJKE INRICHTING ALS MOTOR VOOR CIRCULAIRE ONTWIKKELING

PODIUM VOOR ARCHITECTUUR HAARLEMMERMEER EN SCHIPHOL

JAARVERSLAG 2016

DE LANGE LIJNEN IN DE METROPO(O)LDER

RUIMTELIJKE INRICHTING ALS MOTOR VOOR CIRCULAIRE ONTWIKKELING

PODIUM VOOR ARCHITECTUUR HAARLEMMERMEER EN SCHIPHOL

INHOUD

INTRODUCTIE

pagina 3

BASISPROGRAMMA

pagina 6

- a. ontwerpen aan de polder
- b. kinderworkshops: de jonge architect
- c. dag van de architectuur
- d. excursies naar de lagen van het landschap

1. TUSSEN TIJD

pagina 8

- a. Gereserveerde gronden
- b. Schuurplaatsen

2. VOEDSELPRODUCTIE IN DE METROPO(O)LDER

pagina 9

- a. Airport | FARM | City
- b. Fotografie van de landbouw. Grond: een ode aan de agrariër

3. HET DNA VAN EEN BETERE LUCHTHAVENREGIO

pagina 11

- a. Symposium
- b. Publicatie
- c. Proefstation Metropo(o)lder
- d. Fietsen rond de luchthaven
- e. Fotografie expositie

4. NIEUWE GENERATIES NIEUWE STEDEN

pagina 14

- a. Tweede ronde Bouwen als Maatpak
- b. Woonsymposium
- c. Exposities over Ontheemden

VOORWOORD

Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol is een onafhankelijk platform. Een aanjager van grote en kleine vraagstukken die belangrijk zijn voor nu en later. Een criticus en organisator van een uitgebreid programma over ruimtelijke inrichting van Haarlemmermeer en Schiphol, oftewel de **Metropo(o)lder**.

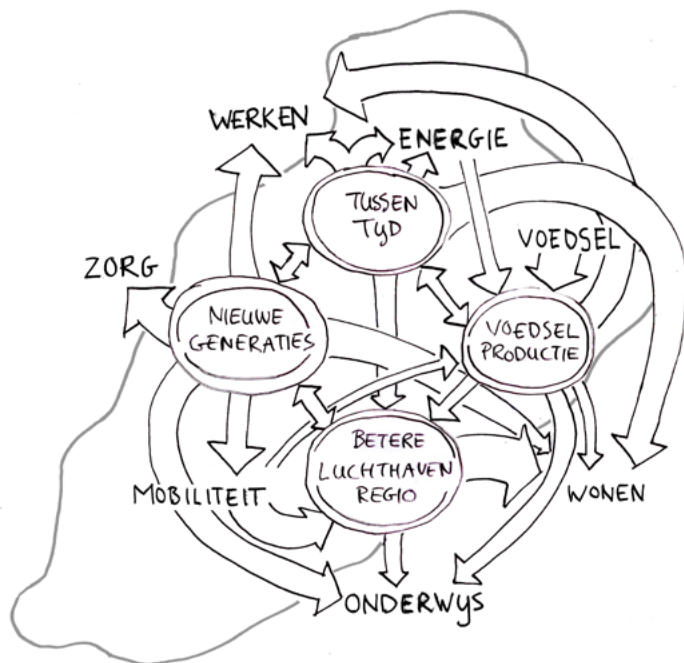
Daarmee is de organisatie een kennisnetwerk, een plaats van dialoog, van verkenning en ontwerp, voor bewoners, bedrijven, overheid en het onderwijs. Podium voor Architectuur (hierna te noemen Podium) werkt nauw samen met uiteenlopende partners aan projecten over ruimtelijke inrichting en innovatieve vraagstukken. Het jaar 2016 zijn relaties versterkt en uitgebreid, mede door onderwerpen als (T)huis voor Ontheemden, dat dialoog op leverde met maatschappelijke organisaties.

Het was een intensief 2016 programma, met wendingen en urgente vragen waardoor aan voornemens vernieuwde inhoud werd gegeven. De dwarsverbanden komen voort uit de dynamiek van de polder, voor insiders logisch, voor betrokkenen van buitenaf was inzetten op een mindset nodig. In de loop van het jaar werd duidelijk dat ruimte nemen voor het stellen van vragen, nodig is om de mindset te bewerkstelligen en vragen ook nodig zijn om de onderlinge verhoudingen, de visies en werkwijze af te stemmen. De tijdgeest verandert. Het moment is gekomen om de urgente kwesties in de wereld en de polder te benoemen en daarmee de lijn naar het Activiteitenprogramma 2017 in te zetten.

De werk-, denk- en verkenningruimte is vergroot, mede dankzij de toegekende subsidie van SCI. Podium heeft zich als neutraal kennisnetwerk extra op de kaart kunnen zetten.

Dankzij de inzet van de **Stichting Vrienden van het Podium**, de **Programmaraad** en de samenwerking met partners, hebben we afgelopen jaar een groot aantal activiteiten kunnen realiseren.

Namens het team,
Yvonne Lub

*Stromen Circulair Haarlemmermeer/
Stromen activiteitenprogramma 2016*

ACTIVITEITENPROGRAMMA INHOUD EN WERKWIJZE

Podium komt vanuit toekomstgerichte actualiteit, in samenwerking met landelijke adviseurs, Programmaraad, stichting Vrienden Podium Architectuur en samenwerkingspartners tot een inhoudelijk meerjarige programmering. Architectuur, landschapsarchitectuur, stedelijke ontwikkeling en ruimtelijke inrichting in de huidige en toekomstige tijd, vormen de drager en verbindende factor voor de activiteiten. Haarlemmermeer als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam, en groeigemeente, heeft een variëteit aan stedelijke en dorpse bebouwing, met bestemmingen die variëren van wonen tot werken. Binnen dit bewegende, internationale en tegelijk dorpse gebied, met een focus op innovatie en circulariteit, functioneert Podium als kennisnetwerk, inspirator, aanjager van discussie over actuele vraagstukken en verbindende partij met een experimenteel programma. Vernieuwing is standaard en kenmerkend; de Lange Lijnen van de Metropo(o)lder omvatte in 2016 vijf programmalijnen.

- Het Basisprogramma - kinderworkshops, jongeren ontwerpen aan de polder, Dag van de Architectuur en excursies naar de lagen van het landschap;
- Tussen Tijd continuïteit Gereserveerde Gronden en Schuurplaatsen;
- Voedselproductie in de Metropo(o)lder, expertmeetings, voedselkaart, fotografie en GROND;
- Het DNA van een betere luchthavenregio, continuïteit luchthavenserie 2012-2016 met Fietsroute, Symposium, Proefstation, publicatie en expositie fotografie;
- Nieuwe Generaties & Nieuwe Steden, tweede ronde Bouwen als Maatpak, exposities over Ontheemden en Woonsymposium.

Het Activiteitenprogramma bouwde voort op de inhoud en ervaringen van voorgaande jaren. Het activiteitenprogramma is in toenemende mate gericht op dwarsverbanden, verkenningen en experiment en is gebaseerd op urgentie. Waar mogelijk zijn er cross overs met beeldende kunst, e-cultuur en productvormgeving. De activiteiten richten zich op een breed publiek van diverse leeftijden en leefstijlen binnen Haarlemmermeer.

LANGE LIJNEN VAN DE METROPO(O)LDER: FOCUS OP TOEKOMSTBESTENDIGHEID EN SAMENWERKEN

Podium heeft de focus vanaf 2015 op de bouwstenen van een betere luchthavenregio en de verbindingen daartussen. Alle programmaonderdelen worden getoetst aan deze focus. Schijnbaar onafhankelijk van elkaar krijgen activiteiten invulling en gestalte op de zogenoemde toekomstbestendigheid en ontwikkeling van de regio en haar stad, dorp, kern in Haarlemmermeer. *Hoe willen we functioneren als stad/ regio in de toekomst? Nemen we in voldoende mate onze rol als aanjager? Hoe visualiseren we de toekomst? Welke rol speelt cultuur in de ontwikkeling van de stad? Daar waar samenwerken en verbinden boven sectoraal mogelijk is, doen we dat.*

VOORBEELD

Podium voor Architectuur is samenwerkingspartner van de gemeente in Hoofddorp-Centraal, de transformatie van de zone station, Beukenhorst, centrum. Binnen H-C wordt met bewoners, jongeren, eigenaren, beleggers en ondernemers in een serie workshops aan de opgave van het gebied gewerkt, met ontwerpbureaus als gespreksleider.

Met Park 21 is de Dag van de Architectuur ingevuld op de langen van het landschap, excursies en workshop on the road. De uitkomsten zijn tijdens de Ringbiënnale 2016 geëxposeerd.

SAMENWERKINGSPARTNERS EN FONDSEN

Lokaal: Gemeente Haarlemmermeer, afdelingen cultuur, strategie, onderzoek en ruimtelijke ordening, wonen, luchthavenzaken en economie. Provincie NH, Ymere, BPD (Bouwfonds), Schiphol Group, Schiphol Area Development Company (SADC), Kennislab, APPM consultants, Rabobank Regio Schiphol, AM vastgoed, Boer Bos, Bouwland, Natuur en Milieu Centrum, vier scholen voor voortgezet onderwijs, fotografieverenigingen, projectontwikkelaars en vastgoedeigenaren en ontwerpbureaus waaronder HIK ontwerpers, bureau SLA, Spontaneous City International en vluchtelingenwerk, St Maatvast, Meerwaarde.

Cultuurpartners: Kunstfort bij Vijfhuizen, Historisch Museum HM, Museum de Cruquius en de partners Cultuurgebouw.

Landelijk en internationaal: MRA architectuurcentra, TU Delft, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool Inholland Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Den Haag, faculteit Kunst, Media en Technologie HKU, ETH Zürich.

De bijdrage voor het Activiteitenprogramma van het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie stelt het Podium in staat om onafhankelijk te blijven, eigenzinnige standpunten in te nemen en kritische vragen te stellen.

De stichting Vrienden Podium voor Architectuur heeft vele gekapitaliseerde uren ingezet om het programma te verdiepen en voor het werven van donaties, sprekers en locaties. De Programmaraad ontwikkelt en reflecteert op het interdisciplinaire Activiteitenprogramma.

Het kernteam heeft een bezetting 2,2 FTE van vier personen op inhoud, communicatie en office management. Voor extra inhoudelijke en vormgevende medewerkers, maken we gebruik van externe deskundigheid op projectbasis. De externen hebben een sterke binding met het Podium waardoor we op een groot team kunnen rekenen, terwijl we met minimale vaste personeelslasten werken.

TEAM

Yvonne Lub, directeur | Barbara Luns, projectleider | Rosa Romeyn, PR & Communicatie | Avril Hensen, office manager | freelance projectleiders: Britt Dekker (ruimte en jongeren), | Maurits van Putten (erfgoed en ruimte) | Vincent van Dam, stage planologie | Lex Dekker, afstudeeropdracht multimedia app Design Thinking

Programmaaad:

Daniël van den Berg (architect Tordoir Van den Berg Architecten Hoofddorp) | Ben Ewals, (architect BUROBEB/technasium Kaj Munk) | Martine van Vliet (Loos van Vliet - Atelier voor Stedenbouw, Landschap, Architectuur) | Peter van Assche (architect bureau SLA) | Loek van Vliet (fotograaf)

Vrienden Podium Architectuur:

Voorzitter Kees Smilde (Directeur, Case-Management Delft) | Paul Jansen (Commercieel directeur, SADC) | Mark Soree (Lid schoolleiding Kaj Munk-College, Hoofddorp) | Daniela Wullers (Adviseur en onderzoeker ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken) | Bert Uitterhoeve (voormalig directeur RO gemeente Haarlemmermeer)

Overleden: Joop Krul (vml. directeur Airport Development and Strategy, Schiphol)

COMMUNICATIE

De communicatiestrategie functioneert: voor, tijdens en tot besluit van de activiteiten verloopt de communicatie via uiteenlopende (online) middelen en wegen op een zo persoonlijk mogelijke manier. De nazorg is gericht op blijvende betrokkenheid en overdracht van de inhoud door digitale verslagen, webpublicaties en contact via onder meer sociale media. Een extra laag in de online galerie is toegevoegd met www.metropolder.nl waar de uitkomsten van fotografie oproepen een goed beeld geeft van de polder en de thematieken. De beschikbaarheid van publicaties over symposia, dialogen en expertmeetings vormen de basis voor vervolg op de inhoud. De webpublicaties stapelen de ervaring en de kennis van de verschillende inhoudelijke lijnen en maken de verbinding ertussen zichtbaar.

De communicatie met jongeren 18-30 jaar heeft zich gedurende de jaren 2015 en '16 versterkt door verbinding met MeerWaarde (welzijn), en Hoofddorp-Centraal met specifieke jongerenworkshops, gericht op wonen, werken en horecabezoek.

Het web bereik is stabiel hoog met vier websites:

- Podiumvoorarchitectuur.nl voor het brede activiteitenprogramma en basisinformatie.
- Lerenindemetropolder.nl etaleert alle projecten vanuit Ontwerpen met jongeren, op inhoud en opdrachtgevers/experts.
- Metropolder.nl functioneert als online galerie met beelden van fotografen (alle leeftijden) en
- Proefstationhoofddorp.nl als eigen platform, gelinkt aan Hoofddorp-Centraal (gemeente) voor speciale activiteiten in het gebied van station naar centrum.

De activiteiten op de sociale media zoals Twitter, LinkedIn en Instagram groeien; de interesse voor de projecten is te zien aan statistieken. FB campagnes slaan goed aan en worden actief ingezet voor het werven van publiek en PR.

Podium voor Architectuur ontwikkelt een integraal programma op de diverse lagen van erfgoed, als de vanzelfsprekende basis voor de projecten: wie niet weet waar hij vandaan komt, de

ontstaansgeschiedenis niet kent en weet waar de diversiteit van de pioniersgeest in de polder vandaan komt, kan het gebied niet echt begrijpen. De lokale fotografen hebben een rol in het documenteren van de polder, vanuit heldere thema's die inzicht geven over de gebiedsontwikkeling. In de projecten met jongeren, krijgt de geschiedenis, hoe kort ook, altijd een plaats.

In 2016 vond i.s.m. lokale Cultuurpartners de tweede editie Ringbiënnale plaats, locatie Kunstfort bij Vijfhuizen, met de focus op voedsel. De tentoonstelling GROND, bewegen in lijnen en cirkels van Neeltje ten Westend en Stephan Keppel verbond op integere wijze de geschiedenis van het landschap en de agrariërs aan de hedendaagse tijd.

BEREIK 2016

Deelnemers 4.252
Bezoekers 8.848
Communicatie online* 2.666.182
Passief bereik** 1.293.327
Web bereik *** 4.717.876

* Communicatie online bereik (social media en nieuwsbrief)

** Passief bereik (publicaties/persberichten externe media)

*** Web bereik (website + nieuwsbrief + social media)

screenshot www.metropolder.nl

BASISPROGRAMMA

a. Ontwerpen aan de Polder

Workshops interdisciplinaire lokale ruimtelijke opgaven voor ontwerpers met jongeren

In workshops werken ontwerpers met jongeren aan opgaven voor ruimtelijke inrichting van de polder; van stationsgebied, bruggen, brugdorpen, pleinen, openbare werkplekken.

Bedrijven, kleine ondernemers en ontwerpers vervullen de rol van opdrachtgever met een probleemstelling of vraag. De participerende burger is de wens van zowel non profit organisaties als het bedrijfsleven. Bedrijven benoemen de behoefte aan een ander type denker, met een onderzoekende houding, die initiatief neemt.

Door koppeling aan deskundigen uit het werkveld, krijgen jongeren zicht op hun talent, beroep en studie. Bovendien ontstaat deelname en betrokkenheid jongeren bij vormgeving van de ruimte. Breed publiek bezoekt de exposities van de uitkomsten in het Cultuurgebouw, bij een opdrachtgever of gemeentehuis. Juryleden kiezen we strategisch op de invloed van de uitkomsten: beleid, bestuurlijk, politiek en uitvoerend.

De opgaven hadden een brede invalshoek in 2016.

Een overzicht van de ontwerpogaven:

- Entrees voor Park 21 - Gemeente Park 21

- Over Bruggen - Museum de Cruquius
- Een thuis ver van huis - Atelier Rijksbouwmeester, Vluchtelingenwerk
- Route en speelobjecten voor de Fruittuinen - Hoofddorp Centraal (gemeente)
- Tiny Houses voor jongeren - architecten: Margreet van der Vlies, Froukje van der Klundert, Kim Kool

- Wie Wil Wonen - bureau SLA en Hoofddorp Centraal
- Een Nieuw Onderwijsmodel - Kai van Hasselt, stedelijke strategie en culturele intelligentie

- Een Digitale Voedselkaart - Podium met Natuur en Milieu Centrum

- Ode aan de Landbouw, nieuwe media - Park 21
- Een verkenning op toegankelijk behuizing Podium voor Architectuur voor mindervaliden - Podium
- Workshops Design Thinking - Ontwerpen aan een persoonlijk leerproces, Podium

DESIGN THINKING

Binnen de processen met participanten en jongeren is veel aandacht voor Design Thinking: Hoe kun je ontwerpers en leerlingen bewuster maken van je rol in het proces en in welke fase van het proces je bent?

Een extra stap is gezet met de ontwikkeling van een model Design Thinking, binnen een afstudeerproject. Een tweede stap was het ontwerpen van een clickable prototype, als afstudeeropdracht MultiMedia Design. Voorjaar 2017 staat voor verkenningen met fondsen op basis van drie offertes.

b. Kinderworkshops

De jonge architect, de eigen woonomgeving in relatie tot de wereld; ontwerp.

De workshops zetten aan tot nadenken over architectuur. Kinderen van 6 - 12 jaar leren reflecteren en beschouwen, vanuit henzelf, de omgeving en de wereld. Centraal staat het leren vormgeven van eigen ideeën (ruimtelijk inzicht). Het is een effectieve manier om kinderen vanaf jonge leeftijd te betrekken bij de gebouwde en landschappelijke omgeving en een basis creëren voor betrokkenheid op latere leeftijd. Het werken vanuit thema's spreekt zowel kinderen als de ouders aan. De workshops zijn veelal gekoppeld aan acties met partnerorganisaties als het Cultuurgebouw, de kinderkunstweek, de Ringbiënnale met thema's als torens, kastelen, pop-up woningen.

c. Dag van de Architectuur

De Metropo(o)lder had de focus op de agrariër en de gebouwde omgeving, de machines en het landschap. Binnen het thema Ode aan de Landbouw werden excursies en workshops on the road georganiseerd, per fiets en per bus. Op diverse locaties werden de lagen van het landschap inzichtelijk gemaakt. Landschapsfotografe Mariëtte Carstens gaf fotografen richtlijnen voor landschapsfotografie. De routes zijn tevens als download beschikbaar voor de individuele tochten voor de enorme afstanden in de polder.

Gedurende de zomermaanden hebben fotografen gewerkt aan de oproep tot verbeelden van Ode aan de Landbouw. Na selectie door de jury, zijn de uitkomsten op twee locaties geëxposeerd: Parklanden en Geniedijk, gehele maand september en tijdens de Ringbiënnale, met speciale openingen op de locaties door de wethouders Park 21, Tom Horn en Cultuur, Derk Reneman.

De foto's staan in de online galerie opdat de diverse lagen van erfgoed en het landschap in beeld worden gebracht en recht doen aan al die bewoners van de polder die meebouwen aan de verbeelding, het vastleggen van heden voor de toekomst.

Partners: Park 21, Gemeente Haarlemmermeer, fotografieverenigingen, wijkverenigingen, boeren van de Parklanden en Kunstfort bij Vijfhuizen.

Jury: wethouder Nederstigt, Mariëtte Carsten, architectuurhistorica Tessel van Toorn, Maurits van Putten, projectleider.

d. Excursies naar de lagen in het landschap

In het landschap van de polder zijn verschillende lagen te onderscheiden. Echter, de dagelijkse gebruiker, voorbijganger, bewoners, kan enige toelichting gebruiken om de opbouw waar te nemen en daardoor de identiteit van het gebied beter te zien en waarderen. Er ontstaat behoefte vanuit onderwijs, vanuit toerisme, vanuit de bewoners. Met excursies rond de Dag van de Architectuur, een excursie met beleidsambtenaren van provincie Noord Holland, met jongeren, en vakpubliek, zijn diverse routes uitgezet, met steeds een ander accent: land- en kastuinbouw, infrastructureel, kantorenparken, bedrijvigheid, luchthaven, stedelijke lagen en het oorspronkelijke polderlandschap.

foto's uit de wedstrijd: Cor Boers, Rinus Otte en Kees van der Veer

1. TUSSEN TIJD

a. Transitie van de Metropo(o)lder - Gereserveerde gronden

Welke ontwikkelingen gaan in de (nabije) toekomst grote verandering brengen op het gebied van logistiek? En wat zijn daarvan de ruimtelijke consequentie voor de MRA? In samenspraak met hoofdrolspelers uit de regio organiseerden we 3 kleine expertmeetings over stadsdistributie, circulariteit en big data. Wat zijn de ontwikkelingen en wat zijn de vragen vanuit de regio? Tijdens een slotbijeenkomst werden de onderwerpen bij elkaar gelegd om na te denken over de ruimtelijke impact van deze ontwikkelingen (voor de regio).

STADSDISTRIBUTIE 6 APRIL

Tijdens de eerste bijeenkomst op 6 april over stadsdistributie gaven we verschillende experts het woord over hoe stadsdistributie slimmer en schoner kan. Kunnen leegstaande bedrijfspanden aan de rand van de stad hergebruikt worden voor city hubs? Kunnen buurtgenoten helpen met het distribueren van pakketjes? Hoe kunnen we het water inzetten om de stad te bevoorraden? En wat zijn de ruimtelijke consequenties van de veranderingen en ontwikkelingen op dit gebied?

Moderator: Jaco Boer

Introductie: Nilesch Anand Hogeschool van Amsterdam; Kansen en uitdagingen in stedelijke logistiek.

Onderzoek: Susanne Balm Hogeschool van Amsterdam; onderzoeksproject naar de inzet van Lichte Elektrische Vrachtoertuigen

Onderwijs: Alma Kerling ROC Amsterdam; introduceert House of Logistics, een samenwerkingsverband van bedrijven en ROC's waar het werven en opleiden van de logistiek vakman van de toekomst voor de Metropoolregio Amsterdam wordt aangepakt.

Startup: Mark Fontein Buurtmus; vertelt over zijn startup. Kunnen buurtgenoten helpen met het distribueren van pakketjes?

Ondernemer: Yourick Fokker CityHubs; vertelt over zijn project City Hub. Kunnen leegstaande bedrijfspanden aan de rand van de stad hergebruikt worden voor duurzame stadsdistributie?

Ontwerp: Wilrik Kok FieldFactors; vertelt over het onderzoek naar Stadslogistiek op maat; een schetsboek met toekomstscenario's en inspirerende stadsdistributie-oplossingen voor de veranderende goederenstromen in de stad

"Bedrijven vinden duurzaamheid wel belangrijk, uit intrinsieke redenen maar ook omdat ze merken dat hun klanten duurzaamheid steeds belangrijker vinden. Bovendien voelen de bedrijven aan dat de beleidsdruk een bedreiging zal zijn op hun positie."

Susanne Balm

BIG DATA 15 JUNI

Hoe kun je transportstromen optimaliseren en slimmer maken met het gebruik van data? Wie zijn eigenaar van data? Wat kan de rol zijn van de overheid in het beheren en toepassen ervan? Wat zijn de ruimtelijke consequenties van de veranderingen en ontwikkelingen op dit gebied?

Moderator: Fred van der Molen

Spreekers:

- Micha Sijsma, APPM, Projectmanager Implementatieplan C-ITS Metropoolregio Amsterdam
- Rob Schuurbijs, eigenaar Simacan; integreert realtime verkeersinformatie in primaire bedrijfsprocessen.
- Reynoud Foppen, eigenaar Collibox; snel vergelijken op basis van prijs, kwaliteit en leveringscondities van gerenomeerde transporteurs.
- Nanda Piersma, Hoofddocent HvA, vertelt hoe de data vanuit de Smart City projecten in Amsterdam goed opgeslagen en gevisualiseerd kan worden.

CIRCULARITEIT 7 JULI

Wat is de potentie van de circulaire economie en wat is de invloed hiervan op de logistiek? Wat zijn de ruimtelijke consequenties van de veranderingen en ontwikkelingen op dit gebied?

Spreekers:

- Paul Jansen, commercieel directeur SADC, over circulair bedrijventerrein 'The Valley'
- Peter Bruun, founder Bean to Barrel, over koffiedik als bron voor biodiesel en organische mest
- de Meerlanden, over hun circulaire visie op afvalstromen
- Maurits Korse, beleidsadviseur duurzaamheid gemeente HM, over circulariteit in Haarlemmermeer

TOT SLOT VRAGEN VOOR DE TOEKOMST

In de laatste expertmeeting bespraken we tot slot de meest urgente aandachtsvelden voor de (nabije) toekomst. Wat zijn de ontwikkelingen en de vragen vanuit de regio? Welke veranderingen gaan grote veranderingen brengen op het gebied van logistiek? Wat zijn daarvan de ruimtelijke consequenties voor de MRA? We bouwen de bijeenkomsten op met een aantal betrokken vertegenwoordigers en startups uit de regio die behoeften en kansen in beeld brengen en landelijke experts die dieper in kunnen gaan op het onderwerp.

De afsluitende vraag of deze reeks verdieping en voortgang behoeft, werd positief beantwoord. Partijen functioneren solitair, sprongen haastig is op urgentie, ontwikkelen systemen solitair, er bestaan divers definities voor circulariteit. Kennisuitwisseling blijkt noodzakelijk. InHolland, Business Research Centre, Leren en Ontwikkelen in Organisaties wil samenwerken aan vervolg-sessies, in 2017. Halverwege het jaar wordt de balans opgemaakt wie de komende jaren aan het vervolg gaat werken en vanuit welk perspectief.

De verslagen van de expertmeetings staan als download op de website

b. Schuurplaatsen

Podium programmeert sinds 2011 op de Tussen Tijd. Lukt het, nu de economie weer aantrekt, om verbrede inzichten vast te houden en een volgende stap te maken in verduurzaming van vastgoed, vastgoedmodellen, leegstand en reserveringen van gronden? In 2015 is vanuit het programma onderdeel Schuurplaatsen de vraag over leegstand opgehaald in de Metropo(o)lder. I.s.m. Hoofddorp Centraal zijn tijdens het symposium Proefstation Hoofddorp serieuze stappen gezet naar nieuwe ontwikkelmodellen en coalities voor Beukenhorst-West. Vooral vastgoed eigenaren blijken open te staan voor nieuwe manieren van het duurzaam beheren van vastgoed, maar vanuit hun eigen achtergrond is het moeilijk om de juiste verbindingen tot stand te brengen. Hoe creëer je identiteit voor onzichtbare ZZP'ers? Hoe koppel je de vraag van starters om in Hoofddorp betaalbare woonruimte te vinden aan transformatie van leegstaande kantoren?

Een aantal workshops en gesprekken gespreid over 2016 bracht enig zicht op de kansen en wensen. Geen grote stappen, de markt is voorzichtig. Eigenaren wisselen snel van pand. Plannen voor huisvesting worden snel in de koelkast gezet of ingewisseld voor verhuur aan kantoren. De markt trekt aan. Of lijkt dat zo?

SCHUURPLAATSEN

Podium organiseerde gevarieerde workshops over wonen en werken of horeca op bijzondere, schurende plaatsen. Zoals letterlijk de kansen voor een oude schuur een workshop over het concept voor de schuur in de Fruittuinen. Met diverse betrokkenen de mogelijkheden van werken, recreëren, tuinbouw en horeca besproken. De wensen zijn er; NMCX wil er graag werken. De Kinderboerderij wil er gaar groenten verbouwen en kippen houden. De producten zijn direct leverbaar aan de horeca. Maar de horeca wilde te groot groeien voor de locatie. Dat schuurde teveel voor 2016.

WIE WIL WONEN

Eind 2015 en februari 2016 inventariseerden wij de woonwensen van jongeren en senioren. Tijdens de 3 ontwerpworkshops (jongeren)huisvesting werkten deelnemers aan kansen en wensen voor Neptunusstraat 2-22, op 3 minuten lopen vanaf station Hoofddorp. Een jaar later, in december, lijken er daadwerkelijk kansen: er is een nieuwe eigenaar met plannen voor dit gebouw. Met jongeren eigenaren, projectontwikkelaars en architecten legde Podium de plannen langs de meetlat van een jaar daarvoor. Wat zijn de mogelijkheden van de functiemix in de plint? Willen ondernemers wonen en werken combineren? Willen bewoners functies delen? Wat is de groenbehoefte? En wat is de parkeerbehoefte? Is er behoefte aan casco oplevering of

juist aan inclusieve levering? Wat zijn de stappen op weg naar realisatie? Met wil vooral, snel, prettig, met gelijkgestemden, met eigen functies, voor een haalbare prijs in Haarlemmermeer wonen in plaats van uit te wijken naar Haarlem of Amsterdam. Of dat in een kantoor is, maakt niet uit. De nabijheid van het station wel.

Mede financiering door Hoofddorp Centraal op locatie en sprekers.

2. VOEDSELPRODUCTIE IN DE METROPO(O)LDER

a. Airport | FARM | City - voedselproductie in een Connected Airport Area

Onder de rook van Amsterdam en Schiphol ligt dankzij de geluidscontour, een groot agrarisch achterland, een interessante combinatie tussen stad en landbouw. De Metropo(o)lder is een agrarisch gebied, met lokale voedselproductie die (inter)nationaal en in de lucht geconsumeerd.

UITNODIGING

**VERVOLG
POP-UP DINER
VOOR EEN CONNECTED
AIRPORT AREA**

**DONDERDAG
15 SEPT 2016
17.30 UUR**

Podium voor Architectuur en NMCX nodigden 35 deelnemers uit voor een pop-up diner op donderdag 15 september, in Restaurant 't Fort te Vijfhuizen. Het was precies een jaar geleden dat deskundigen op het dak van de parkeergarage spraken over voedselproductie in en de betekenis voor de Metropo(o)lder. Kansen voor verbindingen worden telkenmale benoemd, maar er zijn grote stappen te zetten in verbinding en experiment, samen met inhoudelijke en uitvoerende partijen. Het diner/expertmeeting stuurde vanuit pitches en dialogen aan op gerichte stappen voor voedselproductie en verbinding met de regio, over lokale kracht, ketens van polder producten en meer. Pitches tijdens dit diner maken de kansen zichtbaar en bespreekbaar.

presentatieronde:

Leerlingen HVC - ontwerp Voedselkaart

Merten Nefs - Vereniging Deltametropool

pitchronde:

1 Boer Bos

2 Marleen Sijpestijn - Containing Mushrooms

3 Mike de Scheemaker - Hollands Weidevlees

4 Pieter Bijlsma - A'dam made.org.

5 Karel Goudsblom - bakkerij Mama Zwanenburg

6 Wil Sturkenboom - Fruittuin van West

7 Sonja Olthuis - Hoofddorp Winkelstad

8 John Nederstigt - wethouder

Moderator: Boer Bos

Neeltje ten Westenend
GROND, bewegen in lijnen en cirkels
Genieloods van het Kunstfort bij Vijfhuizen

OOGST EN AFSPRAKEN

Op basis van de voedselkaart 2012 startte de verkenning met Natuur- en Milieucentrum, om een digitale voedselkaart te ontwikkelen. Dankzij de vraag om een opdracht van bovenbouw voortgezet onderwijs ICT, is er inzicht verkregen in de aard van de website en de vraag van de producenten en afnemers. De voedselkaart staat ook voor 2017 op de agenda.

"In een metropolitane regio is voedselzekerheid van het grootste belang. Maar hoe creëer je een robuust productiesysteem en hoe zorg je voor een goed werkende distributie van voedsel? Kies je voor hightech voedselproductie, of voor extensieve landbouw? Haal je het eten van ver weg of wil je alles dichtbij produceren?"

Merten Nefs

b. Fotografie van de landbouw – 2 exposities- GROND en ODE aan de landbouw.

Van 15 september t/m 23 oktober heeft de expositie GROND, bewegen in lijnen en cirkels de ruimte gekregen in de Genieloods van het Kunstfort bij Vijfhuizen. De eerste dagen en opening liep parallel met de Ringbiënnale, die i.s.m. Kunstfort en Museum de Cruquius werd georganiseerd. Ontwerper/ beeldend kunstenaar Neeltje ten Westenend maakte tijdens de Ringbiënnale 2014 een choreografie voor een tractordans: "Het statige grit van het polderlandschap wordt doorbroken door een cirkelende beweging van gekleurde tractoren. Een eenvoudige choreografische ingreep, die zowel uitzoomt op de fysieke eigenschappen van het polderlandschap, als inzoomt op de individuele boeren. Een ode aan een van de oudste en belangrijkste beroepen in Haarlemmermeer." Fotograaf/beeldend kunstenaar Stephan Keppel heeft in aanloop naar de tractordans foto's gemaakt van de agrariërs, hun bedrijven en hun landbouwwerktuigen. De nooit gepubliceerde foto's en het vervolg van Ten Westenend vormden samen met de Tractordans op groot beeld een expositie die mensen raakte: zowel de agrariërs als het kunstpubliek. De identiteit van de landbouw, de waarde van het gebied voor de voedselproductie en als erfgoed kwam optimaal tot haar recht. De Genieloods bood optimale ruimte, een wijzing in de oorspronkelijke keuze van locatie Galerie de Meerse. Daar liep in dezelfde periode een andere expositie van Podium, nl, luchthavenfotografie. Uitgaande van een onderzoekmatige benadering, keert de Tractordans terug tijdens de Landschapstriënnale 2017, met lezingen en een muziekimprovisatie door componist Harry de Wit die de soundtrack voor tractordans componeerde.

In de buitenruimte, langs de Geniedijk en op de Parklanden, exposeerden lokale fotografen een selectie van foto's ODE aan de Landbouw, vijftig foto's vanuit de thema's, grond en gewassen, de mens, de bebouwing, en werktuigen.

De reacties met ruim 200 inzendingen was overweldigend. De persoonlijke standpunten weerspiegelden de dynamiek van de regio. Bezoekers herkenden hun gebied, agrariërs voelden zich gewaardeerd. De roep om meer klinkt.

De twee exposities versterkten elkaar in waardering. Juist omdat professionele kunstenaars en amateur/lokale fotografen van alle leeftijden werkten vanuit erfgoed, heden en toekomst, de polder te midden van de lagen van het landschap: luchtverkeer, wonen, werken, voedsel.

3. HET DNA VAN EEN BETERE LUCHTHAVENREGIO

a. Symposium het DNA van een betere luchthavenregio - de Toekomst van Schiphol. Continuering lucht-havenserie 2012 - 2016

Tijdens dit vijfde en laatste symposium van Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol lag de focus op de toekomst van de luchthaven. Niet vanuit een voortgaan op de ingeslagen weg van voortgaande groei, planning en ontwikkeling. Op dit moment in de tijd past herijking. De sprekers geven allen hun visie op de toekomst, vanuit analyse, ontwerp, onderzoek en beschouwing; op weg naar een mindset die de vaste denkpatronen over ontwikkeling in en uitbreiding overstijgt.

In wat voor luchthavenregio willen we leven? Hoe kunnen we opnieuw betekenis geven aan de regio? Wat zijn onze werkelijke competenties en kwaliteiten en hoe kunnen we die op een nieuwe manier benutten? Wat zijn de scenario's voor de toekomst?

Tijdens het symposium werd de publicatie 'De adaptieve luchthaven' gepresenteerd. Deze essaybundel onder redactie van Bart de Jong en Joost van Faassen kijkt vooruit: hoe ziet onze nationale luchthaven er in 2116 uit? Het maatschappelijke debat rondom Schiphol wordt gekenmerkt door de continue spanning tussen hinder en economische groei. In dit boek geven gerenommeerde wetenschappers, opiniemakers, (landschaps)architecten, fotografen, ontwerpers, stedenbouwers en planologen hun visie op de toekomst van onze nationale luchthaven. De meesten hebben gesproken tijdens de vijf jaar symposia. Door toekomstperspectieven van verschillende vakgebieden te introduceren, levert het boek een positieve bijdrage aan het maatschappelijke debat, geschied op mogelijkheden en uitdagingen in plaats van beperkingen en bedreigingen: input voor de komende 100 jaar Schiphol, input voor een adaptieve luchthaven.

Wethouder John Nederstigt, duurzaamheid, circulariteit
| Kees Christiaanse, KCAP/ETH - Productieve landschappen in Haarlemmermeer | Theo Baart, fotograaf - Nationaal Landschap Schiphol | Cees van der Veen, LOLA Landscape Architects - Schipholand | Marieke Berkens, architectuurhistorica - De luchthaven in het tijdperk van beweging en controle
| Paul Mijksenaar, Wayfinding - De toekomst is zichtbaar maar we zien haar niet | Joost van Faassen en Bart de Jong, redacteurs Adaptieve Luchthaven | André van den Berg, CCO Schiphol Group
| Moderator: Menno van der Veen

b. Publicatie

De publicatie *De Adaptieve Luchthaven*, bundelt de vijf jaar symposia en voegt daar extra visie van auteurs aan toe. Met het artikel 'Een (T)huis voor Ontheemden - De luchthavenregio als regelvrije zone' heeft Podium een bijdrage geleverd, evenals het platform tijdens het symposium.

Er is gekozen om de lezingen en presentaties van de symposia 2012-2016 tot een digitale publicatie te bundelen. De lezingen dragen een waardevolle inhoud, waarin een keur aan opvattingen en accentverschuivingen door de tijd heen zichtbaar wordt. Er is vraag naar lezingen uit voorgaande jaren. Reden om af te wijken van het oorspronkelijk plan en alle lezingen samen te voegen tot een publicatie als download, om deze bereikbaar te maken voor een groot publiek. De luchthaven ziet het belang van een brede dialoog over de toekomst van de luchthaven. De symposia krijgen een vervolg in expertmeetings die op maat en in samenspraak met Schiphol Group worden samengesteld.

Daarbij is een overzicht van de lezingen van belang. Een publicatie waarin alle kennis en kunde over de luchthaven is verzameld vormt het digitale naslagwerk. Met foto's van Theo Baart, die de luchthaven met de contour vergelijkbaar met San Simignano, het Unesco Erfgoed noemde.

De adaptieve luchthaven, Schiphol naar de toekomst
red. Joost van Faassen en Bart de Jong
Rotterdam, 2016

EEN (T)HUIS VOOR ONTHEEMDEN

De luchthavenregio als regelvrije zone een driehoeksgesprek tussen Gert Urhahn, Spontaneous City International | Barbara Luns, Yvonne Lub Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol

Gespreksleiding: Bart Cosijn

Auteur: Renée Hartog

Moeten luchthavens functioneren als luchthaven, geïsoleerd van hun omgeving? Óf, een relatie met de omgeving aangaan en daar een meerwaarde creëren? Haarlemmermeer heeft een sterke behoefte om zich te verhouden tot de luchthaven Schiphol. Er is hoogwaardig openbaar vervoer, je bent altijd snel op het vliegveld als je op vakantie gaat en er is veel werkgelegenheid. Schiphol is goed functionerende luchthaven, is een architectonisch hoogstandje door de integrale ontwerpbenadering en het is een belangrijke hub. Maar wat is het nu dat deze luchthavenregio zo bijzonder maakt? Dat is de combinatie met de polder. Dat contrast - tussen die luchthaven en dat polderlandschap, tussen de intensieve bebouwing en de landschappelijke ruimte, opgelegd door de beperkingen van de geluidscontour - dát maakt dit gebied uniek. De polder kenmerkt zich door een melange van bewoners, oorspronkelijk uit heel Nederland. Inmiddels is de regio uitgegroeid tot een internationaal vestigingsgebied. Een uniek klimaat om de migrantenstromen een plaats te geven, en je daarmee als luchthavenregio internationaal te profileren. Een kans om te experimenteren met de ontwerp-opgave binnen een regelvrije zone.

c. Proefstation Metropo(o)lder | Circulaire economie in het landschap van transformaties en transitie

Hoofddorp en Nieuw-Vennep liggen op enkele minuten afstand van Schiphol en vormen strategische knooppunten op de hoogfrequente spoorlijn (PHS). De eerste locatie wordt echter gekenmerkt door hoge leegstand, de tweede door een geïsoleerd station dat veel ruimte heeft, maar sterk in groei beperkt wordt door de geluidcontour van Schiphol. De gemeentes Haarlemmermeer en Amsterdam onderzoeken of er in de nabije toekomst mogelijkheden zijn van een Internationale Bau Ausstellung in dit gebied. Dit vraagt om het benutten van de ruimtelijke kansen en experiment. Podium wil nieuw, toekomstbestendig leven genereren voor beide gebieden, i.s.m. nieuwe netwerken van experts, kunstenaars en ontwerpers. De vraag gesteld in Proefstations bleek groot en ontmoette vergelijkbare *urgente vragen rondom de opgaven van de statushouders*.

Hoe kan de contradictie tussen schaarste en ruimte synergie opleveren? Hoe kunnen nieuwe vormen van wonen nieuwe vormen van wonen en werken nabij de luchthaven Schiphol een kans krijgen? Hoe kunnen (toekomstige) bewoners betrokken worden bij het proces? Wie zijn die toekomstige bewoners? Hoe valt doorstroming van woningen te bewerkstelligen? Hoe kunnen jongeren, starters, statushouders, gezinnen in scheiding en senioren een plek krijgen die past? Hoe kunnen we statushouders bij uitstek koppelen aan een betere luchthavenregio? Welke flexibiliteit is daar voor nodig?

Met betrokkenen bij de serie (T)huis voor Ontheemden is gesproken en geschreven over een Manifest, een standpunt. Het Manifest doorloopt verschillende stadia: van vliegende vaart naar stilstand en rust. Door de vraagstelling ook in 2017 te agenderen binnen de kaders van de 'betere luchthavenregio' en Bouwen als Maatpak, komt de urgentie ruimschoots aan de orde in relatie tot de circulariteit, flexibiliteit, mobiliteit en tijdelijkheid.

Binnen een driehoeksgesprek heeft Podium met Gert Urhahn gesproken over de kans van regio zich te profileren als het gaat om huisvesting in de regio, en kennis circulatie. Het gesprek is een hoofdstuk van publicatie de Adaptieve Luchthaven, en is ontstaan vanuit Proefstation en Bouwen als Maatpak.

De statushouder als kans om de woningmarkt een nieuwe impuls te geven. Door het verbinden van partijen kan een vernieuwend en toekomstbestendig woningbouwconcept worden neergezet waarbij ruimte is voor sociale duurzaamheid, arbeidsinclusiviteit, circulair en geluidsadaptief bouwen.

Hoe kunnen we naar een inclusieve woningbouwopgave toe in Haarlemmermeer waarbij alle betrokkenen - maatschappelijke, private en publieke partijen - hun rol naar een hoger plan weten te trekken uitgaande van een inclusief woningaanbod met de focus op de lange termijn?

Statushouders kunnen zelf een rol krijgen in het creëren van een zinvol bestaan. Hoe kunnen zij hun vaardigheden inzetten en door middel van zelfontplooiing meehelpen woningen en woonomgevingen te bouwen te onderhouden en leefbaar te maken?

d. Fietsen rond de luchthaven

Een groep fietsers trok langs de fietspaden van de luchthaven naar het achterland. Een stelsel aan wegen, spoorlijnen, hoge snelheidslijnen en waterwegen ontvouwde zich. Het kantorenpark rolde zich uit naar een rommelige mix van bedrijfshallen en loodsen als laatste aanwezig van een tijd die hopelijk voorbij is. Want via het buitengebied waar de start en landingsbanen overheen scheren, is ook stilte en een verzameling archetype Nederlandse boerderijen. Want de boeren kwamen naar de polder vanuit heel Nederland. Die boerderijen worden nu gekoesterd, en vormen de drager van hotspot The Valley waar circulariteit van kennis tot ondernemen centraal staat. Via Park 20|20 kan de tocht worden beëindigd op het station.

Partners: afdeling onderzoek Gemeente Haarlemmermeer, Schiphol Group, fotografieverenigingen, agrariërs, Park 21.

Product: [Twee fietsroutes zijn te downloaden](#) en kunnen naar persoonlijke voorkeur gereden worden.

e. Schiphol door de lens van Wolff

Luchthavenfotografie 1933 – 1955, met nog nooit getoond werk van Annemie en Helmuth Wolff

Het 100-jarig bestaan van Schiphol was aanleiding voor een fotografietentoonstelling met uniek, nog nooit vertoond beeldmateriaal van de luchthaven in de jaren 1933- 1955.

De tentoonstelling schetst een tijdsbeeld van de ruimtelijke ontwikkeling van de luchthaven in de polder, de herbouw na de oorlog, de luchtvaartmaatschappijen, de architectuur, de werkzaamheden, de bedrijvigheid en de grote publieke belangstelling vastgelegd door de lens van Annemie en Helmuth Wolff.

ANNEMIE EN HELMUTH WOLFF

De in Duitsland bekende Joodse architect Helmuth Wolff en zijn niet-Joodse vrouw Annemie Wolff-Koller vluchtten in 1933 naar Nederland en openden een fotostudio in Amsterdam. De Amsterdamse Haven en Schiphol, destijds verenigd in 'Handelsinrichtingen der Gemeente Amsterdam', zijn de belangrijkste opdrachtgevers.

De beelden die zij in die tijd vastlegden zijn vervlochten met de ruimtelijke ontwikkeling van de luchthaven en alle dagelijkse bedrijvigheid. Ook de opkomst van het Nazi-regime en hun eigen positie daarin (Helmuth was tenslotte niet veilig meer), zijn een rode draad door hun werk en hun leven.

Wanneer de Duitsers ons land binnenvallen, in mei 1940, doen ze een zelfmoordpoging. Helmuth overlijdt, maar Annemie wordt gered. Haar camera pakt ze weer op; zij liet circa 50.000 negatieven na. Deze nalatenschap komt terecht in Haarlem bij Monica Kaltenschnee.

Galerie De Meerse en Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol selecteerden samen met haar tientallen foto's. Met veel dank aan deze samenwerking.

Met de opening door CCO Andre van den Berg samen met Derk Reneman, wethouder Cultuur, kreeg de betekenis van het werk van echtpaar Wolff extra dimensie: voor de luchthaven, de ontwikkeling van het gebied in transformatie, de mens achter de camera.

4. NIEUWE GENERATIES & NIEUWE STEDEN

a. Tweede ronde Bouwen als Maatpak

In 2016 zet Podium de reeks Bouwen als Maatpak voort. Ontwerpbureaus geven hun reflectie op lokale, urgente casussen, vanuit een pitch. Per sessie buigen we ons over de vraagstelling in een interactieve setting.

CASES

1. Betaalbaar bouwen in Tudorpark. Vraagstelling afkomstig van wooncorporatie Ymere die met Podium aan drie ontwerpers de in 2015 vraag voorlegde naar een verkenning naar betaalbare, aanpasbare seniorenwoningen binnen een bestaand plangebied. De uitkomsten zijn uitgebreid gepresenteerd en besproken tijdens workshops met belangstellenden. Ymere verkent intussen de realisatie. De ontwerpers hebben vervolgoopdrachten ontvangen voor andere opgaven. De receptuur bevalt goed: voor 2017 staan vergelijkbare ontwerpessies, presentaties en verkenningen gepland, gericht op statushouders.

2. Een voetgangersverbinding tussen Hoofddorp Station en Beukenhorst-West: Hoe groeit de stad gebruiksvriendelijk naar het station, hoe verhogen we de status van station Hoofddorp ofwel Schiphol South? POSAD inventariseerde verkenningen waarbij een kleine facelift en betere oversteek over de weg, een eerste stap kan zijn naar een verbeterd stationsgebied. Podium organiseerde een inspiratie excursie naar twee opmerkelijke stationsgebieden, Breda en Den Bosch, waar centrum en station, vergelijkbaar met Hoofddorp, niet vanzelfsprekend gunstig liggen ten opzichte van elkaar. Op beide locaties geeft een projectmanager een rondleiding vanuit de visie van de ontwerpen en de gemeente. Wat kan Hoofddorp leren van de nieuwe station concepten en is overbrugging over de snelweg van Hoofddorp mogelijk? Waar schuurt dat met wegen en het karakter van het gebied? De vraag krijgt blijvende aandacht komende jaren.

3. Bouwen voor vergunninghouders: Hoe kunnen we vergunninghouders op maat huisvesten en de bestaande markt verrijken? De serie een (T)huis voor Ontheemden is gestart eind 2015 en vervolgd door het voorjaar met een laatste sessie op 7 juli. De vraagstelling verbreedde zich: wie behoort tot de groep zogenoemde Ontheemden, kunnen we denken in een inclusieve opgave, hoe kunnen we de opgave definiëren, welke partijen spelen lokaal een rol en waar liggen gemeenschappelijke belangen. Daarnaast speelde de ontwerpogave een rol; hoe wendbaar en flexibel en circulair kunnen we bouwen? Is er flexibel om te gaan met wet- en regelgeving, bestemmingsplannen en de geluidscontouren rond de luchthaven die wel toestaan dat een asielzoekerscentrum binnen de contour wordt gevestigd (tijdelijk/recreatie) maar geen wooneenheden voor langere termijn? Hoe kunnen we gemeenschappelijk de wensen en behoeften beschrijven of vastleggen in een Manifest?

De vragen van Proefstation en Bouwen als Maatpak begonnen zich te vermengen, zodat we met budget hebben geschoven.

Partners/sprekers/ inspiratoren:

Gemeente Haarlemmermeer: Rik Bolderheij (woningloods), Martijn van der Linden (adviseur), Torn Horn. (wethouder)

| Corporatie Ymere: Paul Tuijn (jurist, procesmanagement)
| Sociaal domein: Meerwaarde, Renata Fideli (directeur) |
Ontwikkelaar BPD: John van den Heuvel (senior ontwikkelingsmanager) | College van Rijksadviseurs: Marcel van Heck (team Rijksbouwmeester) Gert Urhahn, Bernardina Borra namens Spontaneous City | Welmoet Boender, docent Universiteit Leiden.

Moderator: Bart Cosijn

Deelnemers: jongeren, beleidsmakers, onderzoekers, bestuurders, ontwerpers, raadsleden, betrokkenen asielzoekers/statushouders.

b. Woonsymposium

Door tijdgebrek en interne verschuivingen bij de partner organisaties is het woonsymposium niet doorgegaan in de beschreven opzet. Komende jaar geeft Podium op de voorgenomen wijze invulling aan de urgente vraag op de bouwopgave in de regio. Geen consequenties voor de begroting, zou geheel uit de markt gefinancierd worden.

c. Exposities over Ontheemden

(T)HUIS VOOR ONTHEEMDEN, vormen van innovatief ontwerp bij de route naar huisvesting is een gelaagde en informatieve tentoonstelling over een gecompliceerd, sociaal-maatschappelijk onderwerp dat voortdurend vraagt om een dialoog. De bezoeker kan door de tentoonstelling heen 'zappen', ideeën met elkaar verbinden, vragen stellen en antwoorden vinden, nieuwe kennis opdoen en de kracht van (sociaal)ontwerp ontdekken.

De komst van grote aantallen vluchtelingen lijkt meer dan ooit een morele en organisatorische uitdaging voor onze samenleving. Na de opvang van vluchtelingen door COA in AZC's volgt de stap naar statushouder en een woning. Wie vangt ze op? En waar? Wat voor woningen zijn geschikt? En hoe kun je als ontwerper bijdragen aan integratie en begrip in de verschillende fases? Een route door de passage van het Cultuurgebouw brengt de bezoekers langs ontwerpen, kansen, zienswijzen en opvattingen.

In navolging van vijf eerdere expertmeetings met een focus op het beschikbaar krijgen van woningen voor statushouders in de gemeente Haarlemmermeer, exposeert Podium van 2 t/m 26 februari 2017 de tentoonstelling '(T)huis voor Ontheemden' over de ontwerpkeuzes bij het huisvesten van statushouders, zowel tijdens hun reis als bij aankomst. Jong en oud, professioneel of scholier, deze multidisciplinaire tentoonstelling biedt een beeld van mogelijke oplossingen, visies, concrete ontwerpen en denkoefeningen over het vluchtelingenvraagstuk.

Het vormt de afsluiting van een serie expertmeetings in 2016 en de opstart van het vervolg in 2017. Realisatie in 2016 bleek niet haalbaar door vertraging van processen bij Ymere en bezetting passage.

Vier sprekers presenteren hun visie en werkwijze:

Marcel van Heck presenteert namens Atelier Rijksbouwmeester de uitkomsten van de prijsvraag 'A Home Away from Home'.

Fotografen **Loek van Vliet**, **Kim Tieleman** en **Vincent Van Gaalen** vertellen over hun project 'Can(t) Live (T)here'.

Kwartiermaker **Jasper van der Wal** presenteert zijn initiatief 'De Buren van Statushouders' en de rol van huisvesting bij integratie.

Pieter Stoutjesdijk van The New Makers presenteert het huisvestingsontwerp Comfort City, één van de winnaars van de prijsvraag 'A Home Away From Home'. De kern van de prijsvraag was het ontwikkelen van huisvestingsoplossingen waarmee het COA beter kan inspelen op de onvoorspelbare instroom en die tegelijkertijd een tijdelijk, veilig, sober, sociaal en goed passend thuis kan bieden aan asielzoekers.

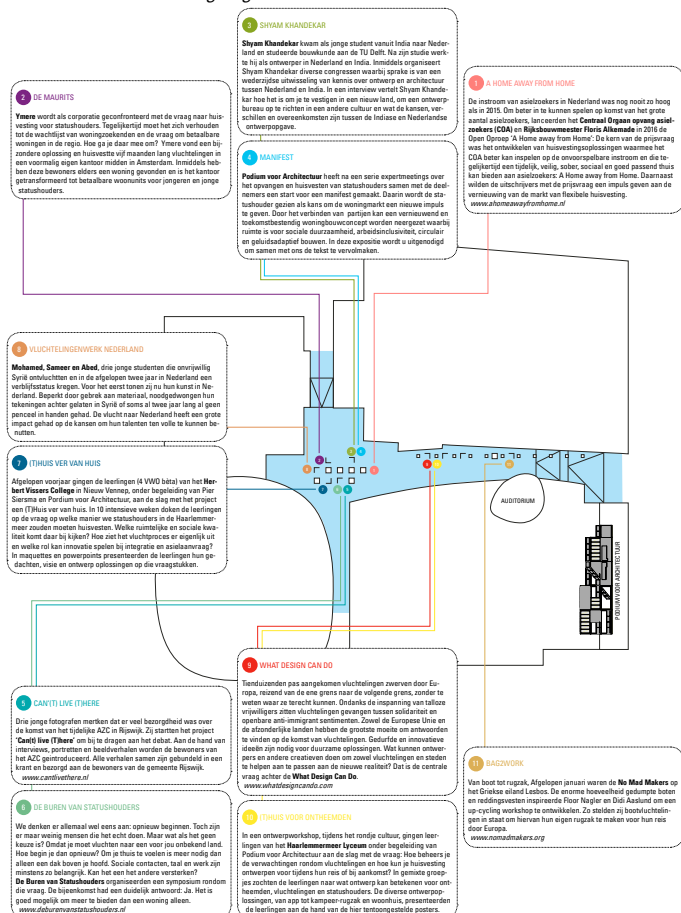
Opening door:

Marcel van Heck, Atelier Rijksbouwmeester en **Viviane Regout** directie Ymere.

De verslagen van de expertmeetings en de dialoog (T)huis voor Ontheemden Gert Urhahn en Podium staan als download op de website.

overzicht tentoonstellingslagen

Op het onderdeel Expositie over Ontheemden was een bijdrage van €11.000 begroot afkomstig van een op dat moment nog te verrichten aanvraag bij het Mondriaanfonds. In de loop van de realisatie van het programmaonderdeel, dat inhoudelijk ongewijzigd doorgang zal vinden, bleek echter dat Podium over zodanig bijdragen uit andere bronnen en in natura te kunnen beschikken dat de noodzaak om te investeren in een aanvraag bij het Mondriaanfonds wegviel.